

Kolmapäev, 21. juuli

1. peatükk

Hanna Duncker haaras jalgrattakorvist riidest koti ja ruttas Isaki juurde, kes maadles sellega, et oma ratast püsti hoida. Hedvig oli just märganud Sandby linnusevaremete all kivisel rannikul vabalt ringi liikuvaid lehmi.

„Muu!“ hüüdis ta ja hüples laste jalgrattatoolil üles-alla.

Muu oli üks viiest sõnast tema seni üsna piiratud sõnavaras. Ülejäänud olid emme, issi, lamp ja aie. Viimast kasutas ta kõige kohta, mis talle ei meeldinud. Hanna aitas ratast püsti hoida, kuni Isak nende tütre turvarihmad lahti klõpsas ja ta välja tõstis.

„Aie,“ teatas Hedvig ja tõukas kätega Isakit rindu. Selge see, et ta tahtis sülest maha saada. Isak tegi leige katse teda ümber veenda, öeldes, et nad jõuavad mere äärde kiiremini, kui ta on issi süles, kuid andis siis järele.

„Üha paremini läheb,“ ütles Hanna ja vangutas naerdes pead. „Sa pidasid tervelt kolm sekundit vastu.“

Nad olid tihtipeale visanud nalja selle üle, et Hedvigist saab ärähellitatud laps. Hellitatud ja pikk. Isak oli veidi üle meeter üheksakümne ja Hanna ise meeter kaheksakümmend viis. Isak pidi ülakeha peaaegu üheksakümmend kraadi

alla painutama, et Hedvigist mõlema käega kinni hoida. Kuu aja pärast pidi ta saama aastaseks, kuid kõndida veel ei osanud.

„Muuu!“ hüüdis Hedvig uuesti ja sikutas kätest, et kiiremini edasi liikuda.

Lehmad ahvatlesid selgelt rohkem kui vees pladistamine.

„Mõtlet issi vaesele seljale,“ protestis Isak ja pöördus Hanna poole, kes tema üle jälle naeris.

„Kaastunnet otsi mujalt.“

Hanna korjas nende asjad kokku. Ta peatus mõni meeter eemal ning laotas teki liivasele kohale. Kell oli vaid pisut kaheksa läbi ja nemad olid seal peale lehmade ainsad hingelised. Hedvig oli ärganud juba kell kuus. Nad olid nüüdseks jõudnud hommikusööki süüa ja ligi tund aega klotse laduda, kui otsustasid rattaga sõitma tulla. Õpetajana oli Isak suure osa suvest vaba. Nad olid mitu nädalat peaaegu kõike koos teinud. Augustis pidi Isak jääma vanemapuhkusele ja Hanna minema tööle.

Hanna võdistas õlgu ja võttis tekil istet. Kuigi tal oli kampsun seljas, tundus talle, et on jahe. Kui nad Södra Näsby majast väljusid, oli kraadiklaas näidanud pisut üle kahekümne kraadi, aga seal oli palju vähem tuult kui siin. Ölandi suvi pähklikoores, mõtles ta. Tuulevarju otsimine.

Ta vaatas Isakit ja tütart. Kõige meelsamini oleks ta ristinud tüdruku Iriseks vanaema järgi, kes oli paar nädalat enne tema sündi koroonasse surnud, aga Isakile see mõte väga ei istunud. Tal oli olnud selle nimega tüdruksõber. Nii sai nende tütre nimeks hoopis Hedvig. Lihtsalt sellepärast, et see on ilus nimi ja et tütar nägi saabudes välja nagu Hedvig. Hanna kurvastas, et vanaema ja Hedvig ei kohtunudki. Kui vanaema suri, oli kõik läinud kiiresti, viimastel päevadel oli ta olnud narkoosis. Dementsuse tõttu polnud Hanna temaga tegelikult juba aastaid vestelnud, ent alles pärast surma oli

ta saanud päriselt leinata. Kui enam ei olnud kesta, mille külge klammerduda. Matus oli olnud vaikne. Peale Hanna ja Isaki oli seal viibinud vaid paar vanemat sõpra. Hanna vend Kristoffer ei saanud tulla, sest ei tahtnud Londonist lahkuda.

Mul on perekond. See mõte võis Hannat ikka veel üllatada. Esimesed kuud Hedvigiga olid olnud kui tunnete virvarr. Nüüd oli juba stabiilsem, kuid teatud ümberhäälestusi oli keerulisem omaks võtta. Vähem kui kolm aastat tagasi oli Hanna elanud üksi Stockholmis, elanud töö ja ei millegi muu nimel. Otsus Ölandile tagasi kolida oli tõepoolest kõike muutnud. Ta polnud mitte üksnes leidnud armastuse ja saanud emaks. Ta isa ei olnud enam mõrtsukas. Axel Sandsten ja Sven-Otto Jensen istusid Ester Jenseni tapmise eest vangis ja seda veel vähemalt kümme aastat. Apellatsioonikohtusse edasikaebamist ei olnud rahuldatud. Nagu oleks üks pikk õudusunenägu lõpuks otsa saanud. Mõne päeva pärast pidi Kristoffer koos tütre Ellaga saarele tulema. Hanna ootas juba, et nõod lõpuks kohtuksid.

„Muuu!“

Hedvig sirutas käe lehmade poole. Ta tahtis nende juurde minna, kuid Isak ajas vastu.

„Aie!“

Heitunult püüdis Hedvig end lahti päästa. Lehmad reageerisid sellega, et liikusid pikkamisi eemale kindluse poole. Ölandi kõikidest muinaslinnustest oli Sandby ainuke, mis asus mere ääres. Kõigest varem. 16. sajandil oli kindluses toimunud veresaun. Paljude jaoks oli endiselt tegemist halvaendelise paigaga, kuid Hanna ei olnud loomult ebausklik. Tema nägi siin vaid imelist vaikust.

„Aie!“ hüüdis Hedvig uuesti.

Hanna tõsis tekilt püsti ja läks nende juurde.

„Tulge, lähme ujuma,“ ütles ta.

Hedvig vahtis igatsevalt lehma, kuid ei protesteerinud, kui Isak ta teise suunda keeras. Ta lubas end tekini talutada. Hanna võttis jalanõud jalast ja käänas püksisääred üles. Võttis Hedvigilt jalast dressipüksid ja sandaalid.

„Ma jään siia,“ sõnas Isak.

Mehe külma vee taluvus oli Hannast märgatavalt madalam. Hedvigiga suplema minek oli niikuinii vaid vette astumine ja paigal tammumine, nii et vett pritsib. Kui Hanna oli väike, ei olnud ta siin kunagi ujuda saanud. Osalt kindluse tõttu, aga enamasti sellepärast, et siin olid tugevad hoovused. Veevool oli tõmmanud merre naabri, kes uppus. Muidugi räägib ta sellest Hedvigile, kui too piisavalt suureks saab. Ta soovis tütrele anda vaid mõistust vältida tõelisi ohte. Mitte tekitada põhjendamatu muretsemist.

Tuul puhus läänekaarest, seega oli vesi muidugi külm, kuid Hannale tundus see jahedus mõnusam kui õhu oma. Meri oli teda alati omal moel ahvatlenud. Külm vesi turgutas teda lõplikult. Kõige hullem unepuudus jäi juba minevikku. Hedvig magas nüüd peaaegu terve öö, kuid ärkas alati varakult.

See ongi õnn, mõtles Hanna, käed ümber Hedvigi omade. Ta tillukesed sõrmed olid nii soojad. Tütar tõstis jala. Seisis hetke sedasi, enne kui jala maha lõi.

„U-u!“ hõikas ta rõõmsalt.

Vahest oli see uus sõna. Ujuma. Hedvig arenes praegu kõiges väga kiiresti.

Vaid üks asi ähmastas õnne. Mõtted kippusid sinna, kuhu Hanna neil minna lasta ei tahtnud: Markus Bergmanile. Axel Sandsteni poolvennale, keda ta oli alguses teadnud Sohva hüüdnime all. Mitmel korral oleks too Hanna peaaegu tapnud. Ta oli püüdnud Hannale otsa sõita, põletanud maha tema maja, teda pussitanud ning umbes aasta tagasi oli ta ilmunud tema ja Isaki poole koju. Ta oli kõögiaknast sisse murdnud. Isak oli varjunud taluõuel abihoonesse, Hanna ise oli minema

tormanud, et Markus endaga kaasa meelitada. Järjekordselt oli mees põgenema saanud ja sestpeale ei olnud Hanna temast midagi kuulnud. Ta tahtnuks uskuda, et mees oli otsustanud ta rahule jätta, kuid kahtles selles.

2. peatükk

Erik Lindgren lukustas politseimaja ees ratta ja võttis kiivri peast. Tõmbas käega läbi higiste juuste. Sel aastal oli ta otsustanud puhkust jupitada, sest India reis oli maailmas valitseva olukorra tõttu ära jäänud. Nad ei tahtnud riskida pandeemia hullemaks minekul Mumbaisse lõksu jäämisega. Juunis veetsid nad Supriya ja Nilaga nädala majakeses Põhja-Rootsis Abiskos. See oli esimest korda suvel Põhja-Rootsit näha ja polaarpäeva kogeda. Augusti alguses on ta jälle vaba, et veeta nii palju aega kui võimalik Nilaga, enne kui too kolmandasse klassi läheb.

Erik astus politseimajja ja noogutas kolleegile. Suvel käis kõik rahulikumas tempos. Enamasti võis pandeemia unustada. Kuumaga oli nakatunute arv langenud ja õues oli kergem tegutseda. Hetkel oli juurdlusrühmast puudu kaks inimest. Hanna Duncker viibis vanemapuhkusel ja Carina Hansson puhkusel. Arvatavasti oli ta sarnaselt nende endise ülemuse Ove Hultmarkiga töölt lahkumas. Oli näha, et naisel oli särts kadunud. Et politseitöö ei pakkunud talle enam samasugust rahuldust. Viimasel töönalal oli ta nii palju oma aiast rääkinud, et Erik oli hakanud teda lõpuks vältima.

Juurdlusruumist kostis Daniel Lilja naeru. Erik jäi ukse taha seisma, hea meelega oleks ta tahtnud tabada midagi vestlustest, kuid kolleeg oli telefonikõne lõpetanud.

Daniel vaatas tema poole ja nägi välja, nagu oleks ta millegagi vahele jäänud.

„Kellega sa rääkisid?“ küsis Erik.

„Ei midagi erilist,“ vastas Daniel, kuid ta põsed löid õrnalt õhetama.

„Ega sa seda kaua saladuses hoida saa,“ arvas Erik.

„Ma ei saa aru, mida sa silmas pead.“

Daniel oli kindla peale kohtunud kellegi uuega, aga erinevalt varasemast ei tahtnud ta sellest mehest midagi rääkida. Ainus põhjus, mis Erikule pähe tuli, oli, et selle isiku juures on midagi tundlikku. Või on asi võib-olla tõsisem kui varem. Kui keegi oli tema arvates armastuse ära teeninud, oli see Daniel. Nende viie aasta jooksul, mil nad olid teineteist tundnud, oli Daniel käinud loendamatul kohtingutel, kuid kellegagi ei olnud midagi välja tulnud.

Eriku järel sisenes Gertrud Nylander ning Erik jättis teema sinnapaika. Gertrud oli olnud nende ülemus juba peaaegu aasta. Ta oli vaid umbes meeter viiskümmend pikk ning tal olid lühikesed valged juuksed, mistõttu nägi ta välja vanem kui nelikümmend üheksa. Ta oli Gotlandi päritolu, kuid murrak oli pisut ühtlustunud. Pehme murdeline toon oli pisut vastuolus ta otsekohe ja veidi karmi olekuga. Erik arvas, et naine oli varem töötanud peamiselt Stockholmis.

„Ameril on täna lapse tõttu haiguspäev,“ teatas Gertrud. „Seega peate teie kahekesi sõitma Kagu-Ölandile Össbysse.“

„Mis juhtus?“ küsis Daniel.

„Veest leiti surnud mees. Pole veel selge, kas tegu on kuriteoga.“

„Kes teatas?“

„Keegi, kes tegi hommikust jalutuskäiku.“

„Mida sa veel tead?“ jätkas Daniel küsimist.

„Muud midagi.“

Ärritus vormus kortsuna Gertrudi kulmude vahele.

„Sõitke sinna,“ ütles ta. „Alustage sellest, et uurite välja, kas tegu on surmajuhtumiga, mida peaksime uurima.“

Ta lahkus ruumist ja Erik neelas alla keelel olnud küsimuse. Ohvri isiku kohta. Daniel sulges arvuti ning tõusis.

„Ove elab Össbys,“ ütles ta.

„Ma tean,“ vastas Erik. „Aga ega ta pole seal ju ainuke. Vähemalt mitte suvel.“

Nad kõndisid vaikides garaaži poole. Erikul ei olnud aimugi, kui palju inimesi selles külas elab. Sada või viiskümmend või vahest veelgi vähem? Kuigi suviti elanikkond kahekordistus. Arvatavasti oli tegu uppunud turistiga. Kellel polnud aimugi, kui tugev võis siinkandis veevool olla. Või haigusjuhtumiga. Saarel elas palju vanemaid inimesi.

„Ma sõidan,“ pakkus Daniel, kui nad auto juurde jõudma hakkasid.

„Muidugi,“ nõustus Erik. „Kui sa vastad, kellega sa ...“

„Ära isegi ürita.“

Kohe, kui nad olid autosse istunud, võttis Erik mobiili ja saatis Ovele sõnumi:

Me oleme töö asjus teel Össbysse. Kas sa oled juba pensionärielist tüdinud? Sellisel juhul on äkki aeg korraks tööle pihta anda.

Ove ja ta naine Birgitta olid ostnud Össbysse maja vähem kui aasta tagasi ja seni paistis mees olevat rahul otsusega pensionile jääda. Mingeid suuri plaane ei olnud ta avaldanud. Nad olid juurdlusrühmas selle peale kihla vedanud. Amer oli pannud sada krooni sellele, et Ove hakkab alpakasid kasvatama, Daniel sellele, et ta kolib Hispaaniasse, Erik aga arvas, et ta kahetseb ja tuleb tagasi. Pensionile jäämine oli tulnud tõepoolest üllatusena. Mingil ajal oli Erik arvanud, et kas Birgitta või Ove oli raskelt haigestunud, ent tundus, et ka see polnud põhjus.

„Kas sul on Ameriga ühendust olnud?“ küsis Daniel.

„Sestpeale mitte, kui ta eile töölt ära läks,“ vastas Erik.
„Mis siis?“

„Ta rääkis eelmisel nädalal, et peab vanima pojaga arstile minema. Et tollel on võib-olla mingi haigus, mis vähendab immuunsust.“

Ameril oli kuueaastane poeg ja kahe ja poole aastane tütar. Viimastel kuudel oli ta tihti laste pärast haiguslehel olnud. Erik võttis uuesti mobiili ja saatis ka temale sõnumi:

Kuulsin, et jääd täna koju. Kuidas haigetoas enesetunded?

Vastus saabus hetk hiljem:

Tal on palavik, aga muidu on kõik hästi. Mugib hommikusöögiks teleka ees jäätist.

Kui Daniel üle Ölandi silla sõitis, vaatas Erik väina. Hanna oli sellest alatihti rääkinud. Kui hästi ta ennast tunneb pelgalt selles suunas sillast üle sõites. Koduteel olles. Muidugi meeldis ka Erikule vaade, aga suunal ei olnud tema jaoks mingit tähtsust. Kalmarisse kolimisest oli möödunud viis aastat ja talle tõesti meeldis, kuid talle oli meeldinud kõikides kohtades, kus ta oli elanud. Malmös, kust ta oli pärit, Stockholmis, kus ta õppis, ja Mumbais, kus nad olid Supriyaga veetnud oma esimesed ühised aastad.

Augustis pidi Hanna lõpuks emapuhkusele naasma. Erik tundis temaga koos töötamisest puudust rohkem, kui oleks osanud arvata. Alguses oli neil teineteisega keeruline. Erikule oli Hanna tundunud kinnine ja keeruline ning Hannat häiris Eriku vadistamine. Erik tahtis loota, et on muutunud teiste tunnete austamises paremaks, kuid võimalik, et ta ei tunneta ennastki õigesti.

„*Sorry*, aga sa saad ju aru, et ma ei suuda sellest lahti lasta?“ küsis Erik. „Mu uudishimulikkuse süü.“

Daniel kinkis talle pingutatult meeldiva naeratuse ja valis vasakpoolse sõiduraja, et mööduda haagissuvilast. Suvised autode järjekorrad olid üsna tavapärased. Kodumaal puhkas

sel suvel rohkem inimesi kui muidu ning välismaised turiste põhimõtteliselt ei olnudki. Niipea kui nad sillalt maha sõitsid, pööras enamik autosid põhja poole. Össby asus lõunapoolse tipu lähedal ja Google'i järgi kulus politseimajast sinna jõudmiseks tund aega, kuid Daniel sai selle vahemaa sõidetud veidi kiiremini.

„Kas sa oled siin varem käinud?“ küsis Daniel külla sisse pöörates.

„Ei, veel mitte, kuigi Ove kutse on ju jõus. Sina?“

„Juba üle kümne aasta mitte. Mul elas gümnaasiumi ajal siin üks klassiõde ja kui ta vanemad Kreekas käisid, kutsus ta kogu klassi pidutsema.“

„Mõnikord läheb mul meelest, kui noor sa oled,“ nentis Erik. „Et sa oledki sündinud üheksakümnendatel.“

„Pigem keeldud mõtlemast, kui vana sa ise oled,“ ütles Daniel vastu. „Ma olen üheksakümnendatel sündinud ja siiski jõudnud saada juba kolmekümne ühe aastaseks.“

Daniel sõitis läbi eriilmeliste hoonetega hõreda küla nii kaua, kuni tee lubas. Asfalt läks üle kruusaks. Künka peal seisis keskealine laigulistes pükstes ja kapuutsiga hallis pusas mees. Ta kiirustas nende juurde ning Daniel peatas auto, et nad saaksid väljuda.

„Kas teie olete politseist?“

„Täitsa õige,“ kinnitas Erik. „Tore oleks, kui te meile teed näitaksite.“

„See on kohe siin all,“ ütles mees. „Ma ei tahtnud teda silmist lasta.“

Nad järgnesid mehele künkale. Rand oli piklik, mõne meetri kaugusel lebas veepiiril surnukeha. Tennised, teksad ja pusa. Muud polnud näha.

„Ühed tulid siia ujuma,“ rääkis mees. „Aga ma sain nad minema aetud, enne kui nad midagi näha jõudsid. Ma ütlesin, et politsei on teel, aga seda mitte, et ...“

Ta hammustas huulde ja pööras pilgu merele.

„Ma olen kodukaitses,“ jätkas ta. „Ja ma olen osalenud mitmel õppusel, aga ma pole kunagi ... Ei arvanud, et ma sedasi reageerin.“

„Kas te käisite tema juures?“ küsis Daniel.

„Jah,“ vastas mees. „Ma tahtsin vaadata, kas tal on abi vaja, aga aitas talle pilgu heitmisest, mõistmaks, et mees on surnud, seega ma ei puudutanudki teda.“

„Jääge siia,“ palus Erik.

Ta hakkas minema üle kitsa kaldariba, Daniel kannul. Esiti aeglaselt, seejärel üha kiiremini.

Mees lebas täpselt kaldapiiril, kõhuli. Tossud ja teksad tundusid tuttavad, aga need olid nii harilikud riideesemed, et sellest ei saanud veel järeldusi teha. Nad olid paari meetri kaugusel, kui üks laine uhtus üle mehe pea. Lükkas juuksed näo eest. Erik peatus järsult.

Ove.

Veepiiril lebas surnult Ove.

Erik vaatas Danieli poole, kes seisis nüüdseks ta kõrval. Tundus, nagu vajaks ta tema näoilmet, et saada kinnitust, et see on päriselt. Võib-olla oli kolleeg tundnud sama. Masendava silmapilgu jooksul vahtisid nad teineteisele otsa. Erik suunas pilgu tagasi ettepoole.

Ta oli näinud nii palju surnuid, et oli kaotanud järje. See oli osa ta tööst. Kuid nüüd lebas seal Ove. Ove teksad ja Ove tossud. Näis, et kõik mälestused hoovasis ühekorraga üle Eriku. Kõik tunnid hommikustel koosolekutel, Ove kabinetis, juurdlustoas. Sinna ta kuulus. Osa Erikust tahtis Ove juurde tormata. Tõmmata ta jääkülmast veest välja. Mõistusega võttes teadis ta, et see ei muudaks midagi, sellegipoolest tundis ta nii. Uus laine uhus juuksed surnukeha näole tagasi.

Karjatuse peale pööras Erik pead. Mees, kes oli surnukeha leidnud, hoidis kinni Birgittat. Hoidis teda tagasi, et ta

kohale ei jookseks. Naine vajus liivale kokku ning Daniel kiirustas sinna. Heitnud viimase pilgu Ovele, pööras Erik ringi ja järgnes talle.

„Palun,“ nuuksus Birgitta. „Palun öelge, et see pole tema.“